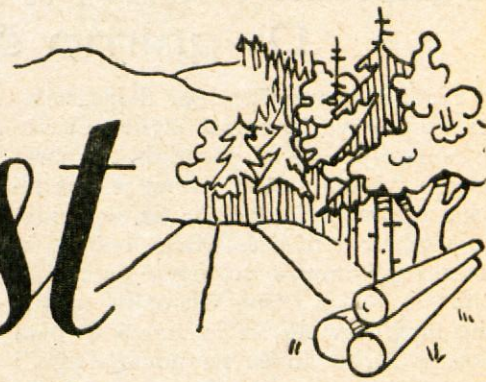

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

Leto I. — Stev. 9

NOVO MESTO, 13. aprila 1950

Izhaja tedensko

Sej, sej, da boš lahko žel!

Spet je posijalo spomladansko sonce, ogrelo je zemljo in zopet je pripravljena, da jo kmet začne obdelovati. Spet nam bo dala obilo življenjskih pridelkov. Da, mati zemlja nas bo zopet redila in dajala novih življenjskih moči za delo, za nove napore pri zgraditvi našega neodvisnega življenja.

Kmet orje in seje in že računa na pridelek, ki mu ga bo dala zemlja, napoljena z znojem, oplojena z žulji, trdom in napani. Že preko zime si je naredil načrt, kako bo zemljo izrabil, kaj bo v njo vložil, da mu bo jeseni podesetorjeno vrnila njegov trud. Že pozimi je pripravljajl seme in ga čuval ter hranil. Že pozimi je popravljal orodje in stroje, da mu bodo pomagali pri obdelavi. Že pozimi si je razdelil delo in že v mislih dodelil vsakemu v svoji družini posebno delo, da bo oranje, setev in sajenje šlo hitreje izpod rok. Zemlja ne čaka, sonce gre svojo pot in ne čaka na lenuhe in premišljajoče. Vse mora biti ob svojem času. Če nikjer drugje, drži staro izročilo: Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri. Ura izgubljena, ne vrne se nobena.

Danes ustvarjamo nove življenjske pogoje, pogoje v katerih bo vsak človek imel dostojno življenje. Pravimo, da gradimo socializem. Da, gradimo ga, delamo ga, če bi hoteli tako reči. Ne živimo ga še, ne uživamo še sad svojih rok in svojega truda. Pot je še dolga in trudapolna, predno bomo prišli do zaželjenega smotra. Prav vsakdo mora pridejati svoj delež. Delavec v tovarni, kmet na polju, obrtnik v delavnici, nameščenev v uradu, mislec v svoji delovni sobi. Prav vsi, ki živimo v tej dobi, ko sebi ustvarjamo lepše in boljše življenje, moramo pridejati svoj delež. Toda osnova vsega tega je kmetijstvo, ki daje hrano in surovine za vsakodnevne izdelke.

Množica ljudi, ki si služi svoj kruh po tovarnah, mestih in gradbiščih se neprestano veča. Vedno je več ljudi, ki sami ne pridelujejo na zemlji svoj kruh. Vedno je več tistih, ki ustvarjajo predmete vsakdanje potrošnje. Kmet pa je tisti, ki išče nova zemljišča, ki išče nove načine obdelave zemlje, kmet pa je borec za večji hektarski donos, je borec večjega in boljše-ga kruha. Njegova skrb je, da ne ostane niti pedi zemlje neobdelane, da ne bo niti pedi zemlje, ki bi bila potrošena za manj potrebne pridelke.

Bojujemo veliko in težko borbo. Borbo za osamosvojitve, za neodvisnost. Bojujemo borbo, ki bo prinesla našim otrokom lepše in boljše življenje. Da, težka je ta borba, zato ne sme ostati kmet sam. Vse na vasi mora biti v njegovi službi. Vaške organizacije od Osvobodilne fronte pa tja do gasilcev, mladine in pionirjev. Vsi mu

morajo pomagati, da bo izpolnil vse naloge, ki se stavljajo pred njegove zmogljivosti. Ljudska oblast, njegova oblast, ki si jo je priboril s 4 letno borbo in napani, je uvidela njegovo težko nalogo, zato je sestavila načrt. Ta načrt ni nekaj, kar bi bilo vzeto iz zraka. Najprej je ugotovila, da imamo skoraj šest milijonov ljudi, ki potrebujejo vsak dan najnujnejše življenjske potrebščine. Za teh skoraj šest milijonov ljudi je potrebno ogromno zagaranirane masti, kruha, fižola, mesa itd. Vse to so gore hranil. Na kilometre vagonov bi bilo potrebno, da prepeljejo vse to v velikanske shrambe za zimo. Vse to je nujno potrebno, če hočemo dobiti potrebno količino blaga, čevljev, posode, železja, premoga itd. vsem tem, ki dnevno izvršujejo težka dela, ki dnevno dajejo vse svoje sile za zadostitev potreb našega življenja. Vse to bo treba pridelati, vsem tem bo treba zadostiti in treba bo zadostiti tudi kmetu. Ta načrt je treba sedaj razdrobiti na mala posestva, na vse pridelovalce kmetijskih pridelkov. Pri tem naj pomagajo vse organizacije. Krajevni ljudski odbori naj skličejo takoj zbere volivcev, na katerih se naj delovni kmetje pošteno pogovore med seboj, kako bodo izvršili vse naloge. Traktorske postaje, semenska služba, Kmečke zadruge, vse prav vse naj pomaga pri tej veliki prehranjevalni in surovinski nalogi. Ali se spomnite, kaj smo vam govorili: Zadruga ne sme biti samo trgovina, ona mora biti gospodarsko središče in žarišče vasi, ona mora biti vodja vasi v naprednem in preračunanim kmetskem gospodarstvu. Sedaj se bo pokazalo, koliko so zadruge kos vsem svojim nalogam ali še bolje rečeno, ali je zadruga res gospodarska organizacija vasi, ki bo pomagala vsakemu vaščanu. Večkrat rečete: Nič drugega ni, kot samo daj in daj, nikoli pa ni dam ali dobil bom. Tudi za to

bo preskrbljeno. Vsi naši voditelji so nam povedali, da bomo zdaj za vsakega in za vse pridelke, ki se bodo dali v skupnost, dobili po odgovarjajoči ceni, ali kakor pravimo, po vezanih cenah industrijsko blago. Jasno, vse po načelu, kdor skupnosti daje, lahko od skupnosti zahteva.

Še je čas, da izvršimo naše naloge in še je čas, da popravimo vse, kar smo zamudili. Če bo vsakdo dal, kar mu pripada na njegovo posestvo, ne bo velikih in tudi ne malih napak. Če ne bo utaj zemlje, če ne bo utaje posevkov, če ne bodo sejali mesto krompirja (kolikor pripade na posestvo) deteljo, če ne bodo mesto oddajali, skrivali pridelke, potem bomo imeli vsega dovolj in ne bo se nam bati ničesar. Vsak naj svoje delo izvršuje po svojih možnostih in bo dobil vsak po svojih uspehih dela. Obilo sreče in uspehov.

z. j.

Takih je še prav malo

Kot po ostalih okrajih, tako se tudi v novomeškem okraju vrše pregledi neprijavljenih ornih površin in odprava zaostankov obveznih oddaj iz leta 1949. Pri ugotavljanjih se marsikje odkrivajo razne napake pri zatajenih površinah in nepravilnem obremenjevanju od strani bivših ljudskih odborov ali boljše rečeno neodgovornih administratorjev, kateri so svojo službeno dolžnost izrabljali v škodo malih in v korist velikih kmetov.

V krajevnem ljudskem odboru Šmarjeta je bil administrator Tisu Jože, ki si je v prav kratkem času pridobil priljubljenost pri večjih kmetih. Velikega kmeta Jožeta Gorencu iz Gorenje vasi je obremenil s 747 kg krompirja. Ko je bil Tisu opozorjen od strani poverjeništvu za državne nabavke, da je za Gorencu to premalo, mu je zvišal obremenitev na 1747 kg in mu takoj na pritožbo znižal za 500 kg, kljub temu, da je Gorenc sam izjavil, da to bo pa že lahko oddal. S tem mu je omogočil, da je imenovani veliki kmet oddal samo prvo nakazano količino, na Poverjeništvu pa je sporočil, da je Gorenc vso količino krompirja oddal.

V Šmarjeti je največji kmet Franc Cvelbar iz Dolenje vasi imel poleg Tisa še administratorko Kokuc Tončko za vročega zagovornika. Cvelbar je bil obremenjen za 400 kg krompirja, ker je imel prijavljenih samo 8 arov s krompirjem posejane njive. Po merjenju se je ugotovilo, da je imel 36 arov posejanega krompirja in da je zatajil 1 ha in 27 arov orne zemlje. Po teh ugotovitvah je povsem jasno, da je lahko skrival v svoji shrambi še vedno 2000 kg raznih žit in 1000 kg krompirja. Največja nesocialnost pa je v tem, da ima njegova družina samo 2 člana.

Precej drugačne pa so bile obremenitve malih kmetov v tem krajevnem odboru. Pajk Jožefa, bajtarica, je oddala ves svoj pridelek: to je 408 kg krompirja. Imenovana je tov. Tisa prosila, naj ji pusti krompirja vsaj za seme. Prošnjo je zavrnil z besedami: »Kar so vrabci požrli, ne vračajo več!« Precej sličen primer je bil pri bajtarju Francu Macedoni.

Tudi Krajevni ljudski odbor Prekopa je imel take pogrške. Luzar Ignac iz Grobelj ima 6 ha orne zemlje. Obremenjen je bil z 277 kg krompirja. Čeprav je z ozirom na njegovo posestvo premalo obremenjen, ni svojih obvez ob pravem času izpolnil. Že s tem je hotel oškodovati delovno ljudstvo, ker pa je utajil še 1 ha 18 arov, pa se je uvrstil med najhujše nasprotnike delovnega ljudstva.

Rebselj Leopold iz Št. Jakoba je bil obremenjen z 270 kg krompirja obvezne oddaje. Kot vsi drugi sovražniki delovnega ljudstva vedno toži o težkem stanju in se boji lakote. Prav ta pa ne vidi vdove Goltez Angele, kočarice iz Dolnje Prekope, katera je bila obremenjena z 226 kg krompirja in je istega tudi takoj oddala. Časovno je oddala ves pridelek, tako da se ji mora krompir vrniti. Pripominjam, da je navedena mati dveh otrok, ki bolujeta za težko boleznijo.

Tudi v Krajevnem ljudskem odboru Dobruška vas je obremenjevanje zelo nepravilno, kar slabo vpliva na delovnega kmeta. Obrč Franc, Grmovlje, ima 77 arov orne zemlje in je bil obremenjen s 305 kg, medtem ko je bil Povše Ivan iz Čučje mlake, ki ima 3 ha in 27 arov, obremenjen samo s 323 kg krompirja. Jan Jože iz Dobrave ima 51 arov orne zemlje in ima predpisan jesenski setveni plan za 100 odst. prevelik. Kako naj to naredi?

Iz gospodarstva

Dvignimo število živine

Predpogoj uspešnejšega dviga naše kmetijstva je porast živine. Če pogledamo po naših pašnikih in naših hlevih, vidimo, da se je na porast živine vse premalo gledalo, da se živinoreja nikamor ni premaknila. Naloge in zahteve živinoreje so danes precej visoke in velike. Vseh teh nalog ne bomo mogli izvršiti, če ne bomo dvignili števila živine in če ne bomo dvignili reje živine.

Premnogokrat se sliši, saj ni vredno rediti živine. Čim več živine in čim lepšo živino imaš, tem več moraš odati. Naši živinorejci so že skoraj obupali. Obup še nikoli ni pripomogel k izboljšanju. Zato moramo pričeti z drugačnim delom in drugačnim načinom.

Izšla je odredba, ki predvideva za vsako posestvo določeno število živine in sicer po količini, velikosti in rodovitnosti zemlje. Pod tem določilom ne bo smel imeti nihče živine. Kdor koli se bo izmikal reji živine po določilu, bo proglašen za gospodarskega saboterja. Precej je gospodarstev, ki so včasih redili trikrat ali pa še celo večkrat več živine kot je pa danes, pa čeprav imajo prav toliko orne zemlje. Kaj takega se ne bo smelo več dogajati. Večkrat se sliši, da ni gnoja. Jasno, da ga ni. Gnoj dobiš v hlevu od živine in nikjer drugje. Redi živino in imel boš gnoj, imel boš kmečko zlato! Večkrat se pritožujejo, seveda samo tisti, ki ne odrajujejo obveznosti, da ni usnja, da ni podplato. Kje dobiš usnje in podplate, če ne od živine. Na kakšen način dobiš usnje in podplate,

če ne z rejo živine? Žene se pritožujejo, da ni mila. Redi živino, oddal boš loj in mast, pa ti bo industrija dala milo! Ali vidiš, dragi prijatelj, kako tesno je povezano življenje vasi in tovarne, ali vidiš, prijatelj dragi, da eden brez drugega ne more živeti. Zato redi živino in izredi jo! Kar potrkaj se na prsi in priznaj, da je bilo nešteto zakolov izvršenih na črno in da so pogostokrat bili prisilni zakoli bolj iz potrebe po mesu, kot pa iz nujnosti pri živini. Kar premisli in pretehtaj, pa boš dejal: Lej jih, hudiče, saj imajo prav.

Res je, da se je zadnje čase dobilo težko kako živinče, težko se je zamenjavalo. Nekaj je bilo krivde na tem, kar sem že preje povedal, nekaj pa je bilo krivde tudi na tem, da ni bilo sejmov. Zato je Okrajni ljudski odbor sklenil, da uvede zopet sejme. Seveda sejni bodo brez tistih, nebodi jih treba, prekupčevalcev in mešetarjev. Bodo za vso živino, konje in drobnico, za plemensko in neplemensko. Na sejmih bo tudi trgovina, ki bo prodajala vse vrste industrijskega blaga. Oživijo naj se sejni v Novem mestu, Žužemberku, Št. Jerneju in Škocjanu, torej v starih krajih sejmov. Ti sejni bodo vsak mesec in sicer: vsak prvi ponedeljek v mesecu v Novem mestu, vsak prvi torek v mesecu v Žužemberku, vsako prvo sredo v mesecu v Št. Jerneju in vsak prvi četrtek v mesecu v Škocjanu. Torej, živinorejci, sejni so obnovljeni, na vas pa je, da bodo sejni založeni in dobri.

Drežče.

O škropljenju sadnega drevja

Znano je vsem imetnikom sadnega drevja, da je v okolici Novega mesta sadno drevje zelo napadeno po ameriškem kaparju San Jose, posebno pa je okuženo razno grmičevje, od koder se kapar prenaša. Več o samem kaparju lahko čitate v »Sadjarju, vinarju in vrtnarju«.

Telega ameriškega kaparja uničujemo le z rednim čiščenjem in zimskim, pomladnim in letnim škropljenjem. Novomeščani so v tem pogledu zelo napredni. V letošnjem letu so drevje povečini očistili, le napaka je, da odžagano vejevje niso takoj požgali kakor tudi pograbe izpod vej. Nujno je, da se vse odžagane veje in vejice zberejo na ognja varnem mestu in skupno z zgrabkom izpod vej sežgo tako, da se uniči ne samo kapar, ampak tudi ostali mrčes.

S škropljenjem uničujemo ne samo ameriškega kaparja, ampak tudi ves drugi mrčes. Najučinkovitejše škropljenje je v zimskem času, t. j. od novembra do aprila. Škropimo z več vrst

Iz teh primerov, kateri so dokaj neljudski in neprimerni za ta čas, se jasno vidi, da navedeni prav tako kot njihovi pomagači niso prav nič gledali na potrebe širokih delavskih množic, katere se dnevno bore za izvedbo petletnega plana in katere visoko presegajo svoje norme. Ti sovražniki delovnega ljudstva skrivajo najosnovnejšo hrano v svojih shrambah in čakajo, kdaj se bodo cene dvignile in kdaj bodo dobili od tega dobiček.

Prav tako pa je krivda tudi na množičnih organizacijah, ker niso sodelovale pri razbitju planov in takoj javljale poedine napake. Veliko lažje je napake že pri korenini uničiti, kot pa kasneje, ko se že razbohotijo v gorostasne napake.

P. P.

škropivi, ki vsa uspešno učinkujejo. Napredni sadjarji škropijo trikrat na leto. Prvo je v zimskem času, drugo spomladi tik pred cvetjem in letno tik po cvetju. S kakšno mešanico se škropi, nas pouči Briolova knjiga »O škropljenju«.

V Novem mestu in v bližnji okolici je okrog 33.000 sadnih dreves: jablane, hruške, češnje, češnje, marelice, breskve in slive. Najbolj okuženo je drevje ob Cankarjevi ulici proti Ločni in v Bršljinu. Okuženo je že tudi na desnem bregu Krke, vendar še ne v toliki meri kot na levem bregu.

Že 25 let je običaj, da se vsaj enkrat v letu in to v zimskem času temeljito očisti drevje in ga poškropi. Škropljenje se izvrši pod nadzorstvom.

Škropljenje je obvezno in izgovor »ne dam škropiti« ali pa »da je predrago« ne drži. Tudi obveščanje vsakega posameznika je težka zadeva. Kdor ne da škropiti, bo kaznovan, ker s tem ovira uničevanje ameriškega kaparja. Kakor uničujemo koloradskega hrošča, tako je tudi dolžnost posameznika, da pomaga uničevati ameriškega kaparja, ki grozi, da nam s časom uniči sadno drevje, kakor je uničila pred leti trtna uš — trto. Tudi takrat so se ljudje branili škropiti trto, a danes ni tistega, ki bi trto ne škropil pred boleznijo.

Kadar se škropi, bi moral vsak posameznik sodelovati, ker ena oseba pri več delavcih težko nadzoruje.

A. L.

IZLET H GOSPODICNI.

Planinsko društvo skupno s Fizkulturnim društvom priredi v nedeljo, 16. aprila skupen množični izlet v Gorjance h Gospodicni. V koči Vinka Padersiča-Batrejc, bo preskrbljeno vse za dobro voljo in oddih. Vzemite eno nedeljo časa in razvedrite se pri Gospodicni. Ne bo vam žal.

Novi zakon o socialnem zavarovanju

Novi Zakon o socialnem zavarovanju, katerega sta Zvezni svet in Svet narodov ljudske skupščine FLRJ sprejela na svoji seji dne 21. januarja 1950 in ki je bil objavljen v Uradnem listu FLRJ šte. 10 dne 8. februarja 1950 je dokaz, da je naša država zelo napredna. Novi zakon je v splošnem boljši od Sovjetskega ter kot tak najboljši na svetu.

Ljudska oblast je s tem zakonom zagotovila popolno oskrbo in brezplačno zdravljenje za slučaj bolezni, nesreče, onemoglosti in starosti vsem delovnim ljudem in njihovim družinam. S tem pa, da je ukinila plačevanje prispevka za socialno zavarovanje po delavcu in nameščencu in prevzela vse izdatke nase, je ponovno dokazala, da se stalno gospodarsko razvija in da je že danes naše gospodarstvo na taki višini, da lahko prevzame vse izdatke, ki jih novi zakon o socialnem zavarovanju določa, na svoje rame.

S tem bo lahko delavec pravilno in upravičeno zahteval vse pravice, ki so mu po zakonu dane. Prav tako pa bo mogoče sindikalnim organizacijam izvajati kontrolo nad pravnimi izvajanjem zakona.

Pri nas se sedaj nujno postavlja,

Žene Novega mesta so imele konferenco!

V ponedeljek 3. aprila se je vršila mestna konferenca organizacije AFŽ.

Z zanimanjem smo sledile govor tov. Romanič Petra, ki nas je popeljal v mislih izven meja naše domovine, tja, kjer nič radi ne vidijo, da nas njihovi procesi in spletke nikakor ne morejo spraviti s poti, na kateri uživamo Jugoslavljanke splošne simpatije širokih množic na svetu. Ne bodo nas pridobili, da bi se tepli za njihove interese, za njihove konzerve. Ljudska sila je močnejša kot kakršen koli blok; posebno, če se narod zaveda, da hoče ohraniti mir.

In naše volitve? So velikanski uspeh Titove politike, so uspeh političnega in gospodarskega napredka. Ob njih pa se tudi zavedamo, da bi morali še vse drugače pristopiti do naših zagrenjenih žena, kot vsa sredstva reakcije naperjena ravno proti njim. Me žene pa bi morale pokazati reakciji, da gre naša pot le naprej, ker zgodovina ne pozna poti nazaj — zavedajoč se, da se tovarne gradijo hitreje, kot se gradi socialistični človek.

Ob vseh izvajanjih tov. Romaniča smo prisotne žene obžalovale, da ni slišala njegovih besed večina žena našega mesta. Zelim pa, da bi tovariši prišli še večkrat med nas, ker nas je s svojimi besedami kar pridobil, naše žene pa so se v diskusiji sprostile in skušale rešiti problem, kako bomo pomagale naši ženi na vasi.

Tov. mestna sekretarka Moro Marija pa je predlagala, da sprejmemo plan dela za leto 1950, ki smo ga v prvih treh mesecih že izpolnjevale in presegle. Plan smo žene s sploškanjem sprejele.

Tov. sekretarke terenov Irče vasi, Zabje vasi in Bršljina so ponosno poročale o uspehih in o opravljenem delu. Tov. članica Mestnega komiteja je v diskusiji naglasila, da je iz poročil razvidno, da ni šel mimo naše žene noben pomemben dogodek, da so žene res z občutkom volile, da pa še manjka naši ženi bolj poglobljenega dela, da se bo res uvrstila med borke današnjih dni.

Tov. sekretarka je nato pahnala in z rutami nagradila žene, ki so opravile največ udarniških in prostovoljnih ur. Ali ni lepo število 4300 opravljenih ur v tekmovalstvu za 8. marec in volitve? Kje so naše žene delale? Povsod, prav povsod je delo njihovih rok. Semenskega krompirja za OZKZ so prebrale 38.000 kg. Tereni so v nenehnem tekmovalstvu med seboj. Žene I. terena so sešile copatke za otroke v DID, na praznik pomladi pa pogostile 364 pionirjev iz osnovne šole. II. teren se je odlikoval pri proslavi 8. marca. Prodale so žene največ značek ter napravile največ ur; žene III. terena in Bršljina so obdarile otroke s hranilnimi knjižicami z vloženi 100 dinarji; žene II. in IV. terena so obdarile vojake v vojni bolnišnici, in še nešteto zares pomembnih primerov resnega dela med ženami.

A naše žene bi morale še bolj skrbeti za vzgojo samih sebe in posnemati odbor Bršljina, ki je poskrbel svojim ženam dve predavanji zdravnikov, tov. dr. Hočevarja in Smrečnika in vzgojno predavanje tov. prof. Trdana. Žene Novega mesta so gotovo

kako najhitreje seznaniti sindikalne funkcionarje in preko njih široke množice z zakonom o socialnem zavarovanju. Mnenja smo, da bi bilo umestno, da se v najkrajšem času organizira tečaj vseh sindikalnih funkcionarjev, ki so s tem delom zadolženi.

Prvi korak, ki ga bo moralo narediti poverjenstvo za socialno skrbstvo pri okrajnem ljudskem odboru, v katerega pristojnost preidejo vse zadeve socialnega zavarovanja, bo ta, da s pomočjo sindikalnega sveta seznanijo vse svoje uslužbenke in sindikalne funkcionarje z novim zakonom o socialnem zavarovanju.

Kakor sem že uvodoma omenil, se naša ljudska oblast brez prestanka bori za izboljšanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi ter izdaja zakone, uredbe in odredbe, ki so v korist našim delovnim ljudem. Naša naloga je, da je zakone, uredbe in odredbe spravimo pravilno in v celoti v življenje. Zato upam, da ne bo podjetja, ustanove in sindikalne organizacije, katera se ne bi odzvala pozivu, kadar bo poverjenstvo za socialno skrbstvo pri okrajnem ljudskem odboru pozvalo posamezne ljudi na tečaj.

Š. A.

ogromno zamudile, ker so se v malem številu udeležile odličnega predavanja tov. prof. Andoljška, ker ni bilo dovolj obveščanja.

In prav te naše žene so v diskusiji morale priznati razne nepravilnosti in pereče slučaje, od katerih je gotovo najtežji naša mlekarica. Z novo uredbo o oddaji mleka ga bo dovolj, a zato je tudi skrajni čas, da se nemudna reši vprašanje še ene mlekarice. Pa še nekaj — da se bodo vsi, tudi na deželi, ki imajo opraviti z mlekom, zavedali, da je treba pri tem brezpogojno čisto in skrbni, saj je mleko prva in najvažnejša hrana našim otrokom. Žene so izjavile, da bi vsaka rajše šla na prostovoljno delo, če bi že enkrat bila odpravljena vrsta.

Prav tako so žene iznesle še razne nepravilnosti, kot izkoriščanje invalidskih legitimacij in drugo, česar pa se moramo še posebej dotakniti.

Ob koncu konference smo žene sprejele sklepe, od katerih so gotovo najvažnejši: ustanovitev frontnih brigad po vseh terenih, pridobitev novih žena v našo organizacijo, ureditev krpalnice že takoj v aprilu, redno sestajanje žena na sestankih in študij.

Konferenca je dokazala, da so naše žene s tekmovalstvom za 8. marec in za volitve ogromno delale; da so se torej pridružile našim ženam širom domovine. Da imamo tudi pri nas žene, kot n. pr. v III. in IV. terenu, ki so bolne in stare, hotele same voliti, kot n. pr. tov. Zure Marija iz Skalicki-jeve 1, ki je čakala, da se ji ponudi prilika, da se popelje do volišča, ker so jo zaradi bolezni smatrali za upravičeno odsotno. Sama je hotela izpolniti svojo dolžnost, sama je hotela oddati glas za našo tov. Vido Tomšič, za naše vodstvo, za naš nadaljnji razvoj.

Take konference, kot je bila ta, so velike važnosti za naše nadaljnje delo; dvigajo zaupanje v lastne sile, v lastno moč, saj se tudi me žene zavedamo, da so delovne roke našega ljudstva vredne zlata.

Upravičena pa je bila izjava tov. Vidic Marije, sekretarke Okr. odbora AFŽ, da so se žene Novega mesta v premajhnem številu udeležile konference. Zato pa v nadalje: — Vse žene na delo za socializem, za srečo naših otrok!

Jelka

ALI NI SKODA ČASA?

Poslovodkinja minopéškega magazina se kaj malo briga za izgubljanje časa delovnih ljudi. Kakor sama pravi, mora po navodilih dajati kvas le vsakemu posamezniku. Delavci čevljarke delavnice so zračunali, da izgubi delavstvo te delavnice pri čakalstvu na kvas 15 ur časa. V tem času bi izdelali 3 pare čevljev. V mizarški delavnici izgube s čakanjem na kvas toliko časa, da bi lahko izgotovili eno pohištvo. Zaradi tega so naredili seznam vseh delavcev in eden bi odšel v trgovino in kupil za vse kvasa. Tudi poslovodkinja noče izdajati kvasa skupno, ampak le posamezno. Če bomo izvrševali vse naloge tako birokratsko, potem bo delovno ljudstvo lahko še dolgo čakalo na čevlje in na pohištvo.

Z. K.

Pisatelju Engelbertu Ganglu v spomin

Nekaj misli o našem šolskem sistemu

V socialistični državi velja geslo: Znanost, umetnost in izobrazbo ljudstvu!

Uresničenju tega smotra služi naše šolstvo. Danes težimo za tem, da bi bili vsi naši otroci deležni enake izobrazbe, ne glede na stan in spol. Država nudi vse možnosti pridnim in sposobnim, da se dvignejo. V ta namen odpira nove osnovne šole, sedemletke, nižje in višje gimnazije, razne strokovne šole, univerze in njim enakovredne višje šole. Solanje na vseh stopnjah je brezplačno, celo skoraj vsak drugi dijak dobiva od države podporo za solanje. Da bi dijakom olajšali solanje, ustanavlja oblast internate, dijaške menze. Za nadzorstvo nad zdravjem učencev in za izboljšanje zdravja skrbe poliklinike in druge zdravstvene ustanove.

Danes se mnogo govori o sedemletkah, oziroma bodočih osemletkah. Mislim, da bo prav, če si jih malo ogledamo. V bivši Jugoslaviji so bile gimnazije bolj redko posejane po deželi, zato pa so jih brez posebnih težav lahko obiskovali otroci premožnejših staršev ali pa tisti, ki so bivali v krajih, kjer so bile gimnazije. Res, da so bile po trgih in mestih tudi meščanske šole. Prav te šole pa so obiskovali večinoma kmečki in delavski otroci, ker niso imeli starši sredstev za dolgo dobo solanja na gimnaziji in na univerzi. Učenci iz meščanskih šol so odhajali le na srednje strokovne šole (učiteljske, trgovsko šolo, trgovsko akademijo, srednjo tehnično šolo itd.), niso pa mogli priti na univerzo. Na tak način pa je večina kmečke in delavske mladine dosegla le srednješolsko izobrazbo ter je tako ostajala pri nižekvalificiranem delu — in seveda tudi pri nižjih plačah.

Ljudska oblast pa hoče pomagati prav tej mladini. Da bi ji pomagala, odpira sedemletke, oziroma bodoče osemletke. Vsi naši otroci bodo morali v bližnji bodočnosti hoditi štiri leta v osnovno šolo, nato pa še štiri leta v šolo, ki bo popolnoma enakovredna nižji gimnaziji. Po tej dovršeni šoli bodo šli lahko na višjo gimnazijo in na univerzo, lahko v srednje strokovne šole, lahko pa tudi v obrt. Namen je torej ta, da bi dobili vsi otroci brez izjeme več takoimeno vane splošne izobrazbe in se bo dalje šolalo več sposobnih otrok.

Vem, da mi boste ugovarjali, češ, saj moj ne bo zdravnik, inženir itd. Ne vem, zakaj vaš ne bi bil n. pr. zdravnik ali kaj drugega, če je za to sposoben. Ne gre pa za to. Če ne bo zdravnik, bo pa kvalificiran delavec (obrtnik). Prav gotovo tudi njemu ne bo škodovalo, če bo kaj več znal, pač pa koristilo. Vsakdanja praksa kaže, da so vedno boljši v produkciji ljudje, ki tudi nekaj znajo, ker se, kot pravimo, hitro znajdejo.

Oblast pa prav to hoče: izboljšati in povečati je treba proizvodnjo. S povečano in izboljšano proizvodnjo bo rastlo blagostanje za skupnost in s tem za posameznika. Proizvodnjo pa bodo izboljševali splošno in strokovno izobraženi ljudje.

Gotovo ste že čitali, da imamo pri nas posebne šole za kvalificirane delavce, tako imenovane delavske tehnikume, ki so enakovredni srednjim strokovnim šolam. V tako šolo se lahko vpiše kvalificiran delavec, ki je delal v proizvodnji, toda mora prej dovršiti nižjo srednjo šolo. Ko dovrši tak delavski tehnikum, študira lahko dalje na univerzi in postane s pridnostjo n. pr. strojnik — strojni inženir.

Ta primer dovolj jasno pove, da država podpira dviganje pridnih in sposobnih ljudi, lenobe pa ne bo podpirala. Tisti, ki se nočejo učiti in usposobiti, skupnosti ne bodo nič velikega dali, zato pa tudi od nje ne bodo veliko prejeli.

Morda se sedaj vaš otrok noče ali ne more učiti in se tolažite, da pojde v obrt. Naj gre v obrt, toda naj ve, da bo tudi tam hodil v šolo in bo kasneje plačan po delu! Delal pa bo prav gotovo bolje, če bo, tudi kaj znal.

Prepričan sem, da vsi starši želite otrokom dobro. Nikakor pa jim ne bi želeli dobro, ako bi jim pri učenju v osnovnih šolah ne pomagali ali pa jih celo ovirali. Prav tako bi slabo storili otroku, če bi ga ovirali pri učenju v sedemletkah, gimnazijah. Otrok bi namreč tako ne dobil potrebne splošne izobrazbe, ki jo bo terjalo od njega življenje, zapri bi mu pot, da ne bi storil nič za izboljšanje proizvodnje in dvig življenjske ravni družbe, s tem pa bi ga potisnili ob stran, da bo težje živel kakor tisti, ki je s pridnostjo razvil svoje zmožnosti. Prof. A.

Zadnji dan letošnjega februarja so Metličani pokopali enega najstarejših in najzaslužnejših meščanov — seniorja slovenskih učiteljev in pisatelja Engelberta Gangla. Bela Krajina je izgubila z njim zvestega sina, oblikovalca njenih kulturnih izročil in glasnika ter pesnika belokranjskih trtij, stelnikov in pašincev.

Pisatelj E. Gangl se je rodil v Metliki 12. novembra 1873. Posvetil se je učiteljskemu poklicu, pozneje pa je postal višji šolski nadzornik. Starejša učiteljska generacija se ga dobro spominja kot odličnega organizatorja našega šolstva, pedagoškega svetovalca in glasnika naprednih pedagoških idej, ki so oblikovale naše šolstvo v času, ko je Gangl kot višji šolski nadzornik z besedo in peresom propagiral in utiral našemu razvijajočemu se šolstvu pota modernih, progresivnih pedagoških načel. V tej službi je bil dosledno vdan ljudstvu, šolski mladini pa je napisal premnogo lepih sestavkov za slovenske čitanke, ki jih je tudi urejeval. Za mladino je ustanovil mladinski list »Zvonček«, ki ga je dolga leta sam urejeval, vabil k sodelovanju in z njim vzgojil kader mladih literatov, ki so svoje prvence pošiljali »Zvončku«. Pod imenom »Dolenjec« je priobčeval svoje prve pesmi v »Slovanu« in »Zvonu«. In kdo od slovenskih izobražencev ne pozna njegovih knjig: »Pisanice«, »Iz luči in teme«, »Moje obzorje?« S knjigami »Veliki trgovci«, »Trije rodovi« in »Beli rojaki« pa je izpričal globoko ljubezen do Bele Krajine, katero je kot zvesti sin ljubil do poslednje minute svojega bogatega življenja. Njegove drame »Sin«, »Sad greha« itd. pa so bile igrane na premožnih slovenskih odrih, s pridom pa so uprizarjali njegova dramatska dela tudi slovenski izseljenci v Ameriki, združeni v slovenskih kulturno prosvetnih društvih.

V času narodnoosvobodilne borbe je bil na strani ljudstva, ki je z orožjem v roki terjalo svojo kulturno in politično pravico. Zaradi visoke starosti je ostal na svojem domu v Metliki, a zavedni tovariši, ki so ustanovili na osvobojenem ozemlju Bele Krajine organizacijo RKS, so pokojnega Gangla zaradi njegove znane človekoljubnosti povabili v odbor RKS, kjer je z vnemo in ljubeznijo do trpečega in za svobodo borečega se ljudstva deloval vse dotlej, dokler se ni po osvoboditvi republiški odbor RKS preselil v Ljubljano. Kako boleče je bes okupatorjev, ki so naše ljudstvo nagnali v go-

OPOMBA IN POPRAVKI

V mojih člankih: Nekaj pripomb k šolstvu v novomeškem okraju, O otroških skrbeh, strahu in strašenju, O otroški lenobi, je precej pravopisnih in stilističnih napak, a jih v rokopisih ni bilo. Napake je napravil tisti, ki je pretipkoval rokopise. Ker so v članku O otroških skrbeh celo grobe stvarne napake, jih moram popraviti:

v 3. in 4. vrsti: strahu ne opazuje — otroka ne opazuje;

v 13. vrsti: celo na njen glas živahno brca — na njen glas celo živahno brca;

v 15. vrsti: podobe materinega obraza — podoba; barve glasu i. t. d. — barvo glasu itd.;

v 20. in 21. vrsti: našemi, čeprav ga kliče (morda pozna glas, se boji očeta, ki ga ni dalj časa videl — našemi pa ga kliče);

v 24. vrsti: peči, kjer — peči, ker;

v 31. in 32. vrsti: boji (basu, baum, tudi izraz in kretnje pridejo za to — boji (bau, bau), tudi izraz in kretnje pričajo za to;

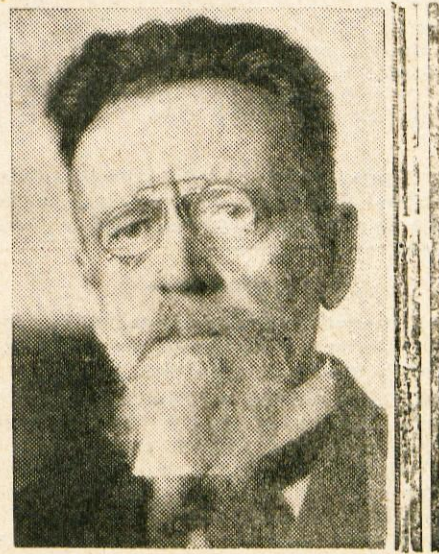
v 43. vrsti: otroka, da naj — otroka, naj;

v 50. vrsti: i. t. d. — itd.;

v 55. in 56. vrsti: cenena vzgojna predstava, da — cenena »vzgojna sredstva«, da;

v 67. vrsti: šibe staršev — šibo staršev;

v 74. vrsti: otroka pri trdnem spanju — otrokovo trdno spanje. A.

zdove in taborišča, odmeval v pesnikovem srcu, pričajo sledeče vrstice iz Ganglove literarne zapuščine:

Iz taborišč in gošč, iz loz in brezen, iz tisočev grobov čuj zdaj momljanje — to glas grmljavine je daljne jezen in belih je kosti to šklepetanje; tako oglašja se samo ljubezen, ki se iztršila je v darovanje; ste li na nas že pozabili, bratje? Saj mi na pirovanju smo vam svatje!

E. Gangl je bil delaven in plodovit do zadnje ure svojega življenja. Iz neobjavljenih pisateljevih del navajam rokopisno zapuščino: »Belokranjske

DIJASKA PREDSTAVA »REVIZORJA« V NOvem MESTU

Za »Zenitvijo« — predstava novomeške igralske družine — je prišlo na oder drugo Gogoljevo delo: »Revizor«. Tako smo hkrati videli dvoje komedij velikega tvorca ruske književnosti, od katerih je »Revizor« — ta »komedija intrige«, ne samo klasično delo Gogolja, temveč splošne ruske dramatske tvornosti.

»Revizorja« so naštudirali osmošolci novomeške gimnazije v režiji prof. Dobovška. Z igralci — bili so skoraj vsi prvič na oderu — režiser seveda ni mogel ustvarjati kakšnih posebnih teatarskih eksperimentov. Držati se je »zlate« srednje poti, kar je bilo v tem primeru docela prav. Tako ni zašel, kakor se pri »Revizorju« rado zgodi, v burko, niti v kakšno smešno-slovesno »dramo«.

Kritično oko bi za uprizoritev kajpak imelo svoje pomisleke in odkrilo tudi marsikaj napak, posebno pri nosilcih glavnih vlog. Toda tako rešetanje bi pri igralcih, ki so prvič na oderu, in celo s tako zahtevno igro, kot je »Revizor«, ne bilo umestno. Viden pa je bil igralski talent nekaternikov; tako se za resno igranje lahko razvije Sterbenc (težki vlogi Hlestakova navzlic prikupnemu igranju seveda še ni bil kos), pa Mihelčič, ki je odlično podal »zlikovcos dobrično« — upravnika pošte, in Krhin — Bobčinski, da imenujem samo nekatere. Posebej pa moram omeniti nosilko glavne ženske vloge, glavarjeve žene, Cirilo Dularjevo. Vidi se ji, da ima že odrsko prakso. Njen prikaz smešno zaljubljen ter po časteh in velemestu koprneče glavarice, je bil močno nadpovprečen. S tem seveda nikakor nočem omalovaževati celotnega kolektiva »Revizorja«, ki se je resno potrudil in pripomogel komediji v danih možnostih do uspeha, kar je nemajhna zasluga in prizadevanje režiserja prof. Dobovška. Naj igralci novomeške gimnazije ne ostanejo samo pri »Revizorju«. S.

KULTURNO ŽIVLJENJE V METLIKI

V novembru preteklega leta je bilo v Metliki ustanovljeno kulturno umetniško društvo, kateremu so na širši seji člani izbrali ime po zaslužnem metliškem rojaku, nedavno umrlem književniku Engelbertu Ganglu. Društvo, ki mu predseduje tov. prof. Jože Dular, združuje osem sekcij, in sicer godbeno, pevsko, dramatsko, folklorno, šahovskofilatelistično, pionirsko, Ljudsko univerzo in Ljudsko knjižnico. Vse sekcije so delovne, zlasti godbena, katere vodja je tov. Silvo Mihelčič, pevška pod vodstvom tov. Lojzeta Pahorja in dramatska s svojim režiserjem Viktorjem Svigljem.

KUD Engelbert Gangl je najdelavnejše prosvetno društvo v Beli Krajini in je svoj načrt v predvolilnem tekmovanju izpolnilo 110 odstotno. Tako je godbena sekcija sklenila, da bo v 40 dneh predvolilnega tekmovanja izvedla 5 orkestralnih koncertov; ime-

opevke« in »Pot v življenje«, dve zbirki pesmi, dalje »Bela Krajina v sonetih«, »Soneti o dobrem in zlem«, »Soneti s potovanja« »Izbor sonetov 1941—1945«, »Milivoj in Milada« — roman v sonetih, »Rudar Janžec«, roman; »Učitelji in kmetje« — iz starih šolskih kronik, ki je pravcata epopeja Bele Krajine, trilogija »Stare slave dediščina«, ki vsebuje žalno igro v 5. dejanjih »Samo«, žalno igro v 5. dejanjih »Solunska brata« ter žalno igro v 5. dejanjih »Črtomir in Bogomila«.

Ko mi je nepozabni pokojnik komaj teden dni pred smrtjo pisal o svojem delu, četudi telesno že strt, a duševno še ves v poletu svojih ustvarjalnih sil, je napisal sledečo resnico: »Kolikoli slast za delovnega moža, ki vidi povsod svoje izvoljeno mesto, kjer more v polni svobodi razvijati moči duha, v blaginjo drugih, a sebi v zadoščenje! Navajam Ti, kaj vse sem zadnja leta napisal, da boš poučen, kako nisem lenuharil vsa ta leta, temveč delal po svojih najboljših močeh za slavo in čast domovine.« — — —

Naj bi bile te, najbrž poslednje besede, ki jih je bilo napisalo Ganglovo pero, oporoka vsem mladim srcem, ki se bodo opajala ob čitanju Ganglovih del in oporoka mladini, ki naj se od njega uči, kako je treba ljubiti domovino in ji služiti — z delom.

Lojze Zupanc

la pa je poleg tega še 3 druge nastope in tako izpolnila svoj načrt 160%. Nastopi je v Crnomlju in Gradacu, gostovala pa bo v prihodnjih mesecih z novim programom tudi po drugih belokranjskih krajih. Dramatska sekcija je v tem času imela 2 ponovitvi Jurčičevega Desetega brata, pevska sekcija 2 nastopa, ustanovljena je bila Glasbena šola s 30 gojenci, odprta razstava slovenske napredne knjige, Ljudska univerza je imela 3 uspešna predavanja, Muzejsko društvo je naraslo na 250 članov in bile so izvedene vse glavne priprave za otvoritev prvih sob Belokranjskega muzeja. Poleg tega je bil odprt frontni kotiček, Ljudska knjižnica je dobila 60 novih članov, in za Prešernovo knjižnico se je prijavilo 180 naročnikov. Odigrani so bili tudi 3 šahovski turnirji, nabrali so nove podpore člane KUD, odprli Izobraževalni tečaj itd.

Iz tega je razvidno, da se je kulturno prosvetno delo v Metliki zares razgibalo, zlasti še, ker se sekcije že pripravljajo za novo okrajno tekmovanje, ki bo verjetno v drugi polovici maja. Na žalost se ne more uspešno uveljaviti folklorna sekcija (vodja tov. Josip Prus), ker so bile med zadnjo vojno izgubljene oziroma uničene skoraj vse tujakšnje belokranjske narodne noše. Poverjenstvo za prosveto v Crnomlju je obljubilo priskrbeti potrebno blago, noše pa bi pripravili tujakšnja šiviljska in čevljarjska za-draga. —ed—

KAJ JE S SKUD »TONETA MISIČA« V STRAZI?

Ze pred letom dni je bil iz prejšnjega društva Ljudske prosvete v Vavti vasi ustanovljen SKUD »Toneta Misiča«, ki ga je prevzel v svoje okrilje LIP-Straza. Ljudje se začudeno in upravičeno sprašujejo, zakaj v okraju, kjer je bilo do lani prosvetno življenje tako razgibano, zdaj novi SKUD spi kot uklet, namesto da bi prosveto v kraju še bolj razgibalo in uravnilo. Celo leto niti ene igre ne skromne prireditvice, dasi ljudi za igranje, pevski zbor in podobno ne manjka. Saj je bilo prej na leto naštudiranih nekaj iger, najmanj tri, bile so tudi razne druge proslave in prireditve. Knjižnica je popolnoma zanemarjena in zaklenjena, oziroma odklenjena, da si lahko vsak odnaša po mili volji. Dom Ljudske prosvete v Vavti vasi, zdaj v oskrbi SKUD, je zanemarjen, da je žalostno. Zmerom odprt, nepospravljen in izpostavljen vsem mogočim kvarom. Se nihče ne spomni na uredbi o zaščiti ljudske imovine. Je nova uprava pozabila, koliko požrtvovalnosti in denarja je bilo po osvoboditvi treba vložiti za obnovo? In vendar smo slišali ob ustanovitvi SKUD toliko lepih načrtov in resno upali, kako bo ta veliki vaški in industrijski center bogato kulturno zaživel. Zdjaj pa lepo spi na lovoriki, češ: Saj smo začeli...

Procvit prosvetnega življenja za KLO Vavta vas in Straza ima vse pogoje. Zganite se. Ljudje čakajo. S.

Mladina Bele Krajine je dajala obračun dela

V nedeljo, 2. aprila 1950, so se zbrali delegati iz vseh mladinskih aktivov, ki so jim mladinci pri volitvah v osnovne organizacije dali zaupanje, da jih zastopajo na okrajni konferenci v Crnomlju. Že ob 7. uri zjutraj so začeli prihajati delegati v lepo okrašeno dvorano, čeprav je bil začetek konference ob 9. uri. Konferenco je začel sekretar Okrajnega komiteta LMS, ki je vse navzoče lepo pozdravil, posebno je bila z aplavzom pozdravljena organizacijska sekretarka CK LMS tov. Nedog Alenka, sekretar OK KPS tov. Planinc Julij in članica biroja tov. Florjančič Majda.

Za tem je referiral sekretar CK LMS, ki je nakazal uspehe in pomanjkljivosti mladinske organizacije v prejšnjem letu, izvrševanje zaključkov XIV. plenuma CK LMS in IV. plenuma CK KPS. V referatu je bilo največ govora o vzgoji mladine, kar je tuji najvažnejša naloga mladinske organizacije v letu 1950. Uspehi, ki jih je mladinska organizacija dosegla v tekmovanju za volitve v Ljudsko skupščino FLRJ so dokaz in odgovor vsem tistim, ki nas obrekujejo. V času tekmovanja je bilo na novo postavljenih 6 mladinskih aktivov, 9 pa je bilo obnovljenih, v mladinski organizaciji je bilo sprejetih 172 mladincev in mladink. Na novo so bile ustanovljene 3 strelske družine s 145 člani, dva fizikturna društva in dva voda, v kateri je bilo skupno vključeno 153 mladincev in mladink. Ustanovljen je bil 1 klub ljudske tehnike, v že obstoječe pa se je vključilo 96 mladincev. Prostovoljnih delovnih ur pri čiščenju sadnega drevja, popravilu vaških potov, pri tovarni učil in betoniranju mosta v Crnomlju, je bilo opravljenih 5.597. Za mladinsko delovno brigado, katera bo odšla 15. t. m., je prijavljenih 21 mladincev in mladink.

Po referatu se je razvila živahna diskusija. Delegati so največ diskutirali o ljudski tehniki, strelstvu, kulturno prosvetnem in zabavnem delu med mladino. V diskusiji so delegati izražali napake okrajnega odbora ljudske tehnike, ki se dosedaj ni dovolj zanimal za poživitev tega uveljavljanja. Prav tako se je okrajni strelski odbor premalo zanimal za poživitev strelstva. Tudi CK LMS ni aktivov v zadostni meri nudil pomoči.

Konferenco so prišli pozdraviti pionirji pionirskega odreda Edvarda Kardelja z gimnazije Crnomelj, ki so želeli konferenci plodno delo. Prav tako so prišli pozdraviti konferenco mladinci iz Metlike, ki so na dan konference prostovoljno delali pri kmečki obdelovalni zadrugi Metlika.

Po diskusiji je govoril o izvrševanju gospodarskih nalog v našem okraju tov. sekretar OK KPS. Zaključno besedo pa je podala tov. organizacijska sekretarka CK LMS, ki je podčrtala naloge mladine v letu 1950 predvsem pri vzgoji in ideološkem političnem delu z mladino.

Konferenca je izvolila nove člane okrajnega komiteta LMS in delegate za oblastno konferenco. Sprejeti so bili zaključki konference, ki so nakazali delo mladine v 4. letu Titove petletke. Ob zaključku so bile podeljene prehodne zastavice najboljšemu kmečkemu aktivu Bedine, predvojaškemu centru Suhor, izobraževalnemu tečaju Sinji vrh in pionirskemu odredu Dike Belopavloviča Radovica. S knjižno nagrado je bil nagrajen aktiv Rodine, z nogometnimi žogami aktiv Sinji vrh, Bučinja vas, Cerkvi-

šče in Dolenci. Nadalje so bili pohvaljeni aktiv: gimnazije Crnomelj, Suhor, Stražni vrh, Usnjarski proizvođa Crnomelj, Pionir Gradac in Metlika.

Ob zaključku so bile poslano resolucije tov. Titu, CK KPS in CK LMS. G. F.

Okrajni komitet LMS Crnomelj izdaja na podlagi doseženih uspehov v času tekmovanja za Ljudsko skupščino FLRJ in Okrajne konference mladine

ODLOK Stev. 2.

o nagraditvi in pohvali najboljših mladinskih aktivov, predvojaških centrov, izobraževalnih tečajev in pionirskih odredov:

1. Aktiv kmečke mladine Rodine, ki je v času tekmovanja opravil 672 prostovoljnih ur pri čiščenju sadnega drevja, popravilu mladinskega doma in na mladinski njivi, kjer bodo sejali oljarice. Imeli so 26 študijskih sestankov, na katerih so študirali govore naših voditeljev na predvoljnih zborovanjih, zadrževalna pravila in proglas OF ter CK LMS. Na Okrajni konferenci je aktiv prejel prehodno zastavico in knjižno nagrado.

2. Aktiv kmečke mladine Cerkvišče se je v času tekmovanja naučil igro, katera je zelo dobro uspela. Opravili so 347 prostovoljnih ur pri popravilu vaškega pota in čiščenju sadnega drevja. Za nagrado je prejel nogometno žogo.

3. Aktiv kmečke mladine Sinji vrh je imel redno dvakrat na teden študij. Opravili so 74 prostovoljnih ur pri čiščenju sadnega drevja. Imajo lepo urejeno mladinsko sobo in mladinski tamburaški zbor. Nagrajen je bil z nogometno žogo.

4. Aktiv kmečke mladine Dolenci, obnovljen v času volitev v sekretariate aktivov, je v času tekmovanja ustanovil Strelsko družino z 31 članj in fizikturni vod s 15 člani, pri čiščenju sadnega drevja so opravili 64 prostovoljnih ur, aktiv je prejel za nagrado nogometno žogo.

5. Aktiv kmečke mladine Bošinja vas je napravil 350 prostovoljnih ur pri zadržni ekshomiji. Tedenske študijske sestanke imajo redno. Za nagrado je prejel nogometno žogo.

6. Prehodne zastavice so bile podeljene: kot najboljšemu predvojaškemu centru Suhor, najboljšemu izobraževalnemu tečaju Sinji vrh in najboljšemu pionirskemu odredu Niko Belopavlovič Radovica.

Okrajni komitet nadalje pohvaljuje: Aktiv mladine gimnazije Crnomelj, ki je napravil 1064 prostovoljnih ur pri Tovarni učil. Naučili so se igro, ki so jo dvakrat igrali v Crnomlju in enkrat v Metliki. Ustanovili so klub Ljudske tehnike in fizikturno društvo.

Aktiv šole učencev v gospodarstva je napravil 920 prostovoljnih ur, učni uspeh so izboljšali za 5%, organizirali so študijske krožke, ki jih obiskuje 70% mladine.

Pohvaljeni so še aktiv Stražni vrh, Usnjarski proizvođa Crnomelj, Suhor, Pionir Gradac in Metlika.

Okrajni komitet bo vsaka dva meseca podeljeval prehodne zastavice najboljšim aktivom, predvojaškim centrom in pionirskim odredom.

Okrajni komitet LMS poziva na tekmovanje vse mladinske aktivne, predvojaške centre in pionirske odrede, za 1. maj 1950.

KRATKE VESTI

POGOZDOVALI SMO

Jutranji žarki pomladanskega sonca so pokukali iz Gorjancev in osvetlili pogorsko vas Dož. Ob bistem potoku se je zbudil beji zvonček in zazvonil, da se je razlegalo po travniku, da je zbudil še ostale cvetlice. Izpod grmičja je zletela drobna pastirčica, buditi pastirčka, da odžene svoje ovce na pasu.

Drobni žarki so se spazili tudi v postelje naših pionirčkov. Brž so skočili iz postelj, si pomeli zaspane oči in se pripravili za pogozdovanje v Gorjance. Ko je v zvoniku zazvonilo sedem, nas je bilo zbranih že precejšnje število. Počakali smo še nekaj minut na naše zaspance, nato pa smo krenili na pot.

S pesmijo na ustih smo šli skozi vas. Vaščani so nas gledali in spraševali, kam gremo tako zgodaj in tako dobre volje. Odgovor nas vseh pa je bil »V Gorjance, v Gorjance smrečke saditi!«

Pot je krenila navzgor. Naša pesem je polagoma zastajala v grlu. Slišalo se je le še lahko, nato pa vedno krepkejšo dihanje mladih bitij. Naporna pot nas je razkropila na več skupin, vendar cilj vseh je bil: čim prej priti na vrh.

Tišino, ki je nastala zaradi naporenega pota, je prekinil tanek glasek našega Martinka. Stal je na vrhu skale, držel šopek rož, ter prepeval: »Izidor ovčice pasek«. Njegov glas nam je dal novih moči. Zagnali smo se v hrib proti Martinku, toda on je stal že na drugi skali in veselo prepeval.

Tako smo naposled le prišli na cilj. Tam nas je že čakal logar. Razdelil nam je smrečice, vsakemu po sto, določil nato me-

sto za pogozdovanje in nam še pokazal, kako se sadi. Razljivo smo ga gledali, saj je delo zelo natančno, če hočemo, da bodo smrečice rasle. Iz grl pionirjev je zadonela pesem, da se je razlegalo po dolinah ter vabila še ostale pionirje na zelene Gorjance saditi smrečice.

Po končanem delu smo se usedli na majhen hriček in s slastjo použili malico. Zaplesali smo kolo in zapeli nekaj pesmic, nato pa se pripravili na odhod.

Prijetno je bilo vrh planine, tako prijetno, da so bili nekateri kar žalostni, ko smo se poslavljali od nje. Spotoma smo si nabrali cvetic, da smo jih nesli našim dobrim materam.

Ko smo prišli domov, je sonce že zahajalo. Poslednji njegovi žarki so še obsevali Gorjance.

Prepričani smo, da naši pionirji ne bodo nikoli pozabili tega lepega dne, ki so ga preživeli v delu za skupno dobrobit, za graditev socializma.

N. J.

TAKIH SI ZELIMO SE!

V soboto 1. aprila je v Mokronogu gostovalo Mladinsko kulturno umetniško društvo novomeške gimnazije z Gogoljevo komedijo »Revizor«. Igralci so zelo dobro igrali. Zlasti je privlačevala gledalca precejšnja uglajenost in pester obleke. Igralci so za svoja dobra izvajanja želi vse priznanje. Obisk je bil zadovoljiv. V Mokronogu si želimo še in še takih iger. Igralcem pa obljublamo, da jih bomo sprejeli z vso ljubeznijo in prijaznostjo in jim šli na roke, kolikor bo v naši moči.

Milan

PROSVETNO DELO

V Gornjih Sušicah je zelo razgibano. Dramska skupina je v letošnjem letu nastopila že s štirimi prireditvami. Predavanja so dobro posečana, knjižnica dela zelo dobro. Izobraževalni tečaj je dobro obiskan, le škoda, da se bo kmalu končal zaradi spomladanskih del.

Dne 29. marca smo imeli zopet dramsko predstavo. Igrali so »Začaranega ženina«. Čeprav je bila igra dobro zaigrana, vendar ni dosegla uspeha, ker nima nikake vsebine. Nasmejali smo se do dobrega, vendar se najdejo tudi take komedije, ki imajo poučno jedro. Prav je, da bodo domači igralci, kakor je slišati, v najkrajšem času uprizorili Borove »Raztrgance«. Tako je, naše gledališče nam mora pokazati življenje, kakršno je, ali pa tako, kakršnega smo živeli.

Kritik

Obvestila

KINO NOVO MESTO

Od 11. do 14. aprila švedski film: Tuja luka. Zurnal: Filmske novice št. 204.

Od 15. do 19. aprila ameriški film: Kako zelena je bila moja dolina. Zurnal: Srbski mesečnik 23, Mesečnik JA 9/I.

Od 20. do 24. aprila ameriški film: Zimska zgodba.

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

16. aprila (nedelja): Dr. Hočevar Anton; 23. aprila (nedelja): Dr. Ropas. Zdravniška dežurna služba še prične v soboto ob 17. uri in se konča v ponedeljek ob 7. uri zjutraj. Če potrebujete nujno pomoč, se oglasite pri dežurnem zdravniku na domu.

ZIVINSKI SEJMI

Radi lažje nabave živine: konj, goveje živine, prašičev, ovac ter ostale drobnice, se osnujejo sejmi: Na sejmih bo tudi trgovina Okrajnega magazina. Cene živini, kakor tudi blagu v trgovini so proste.

Ponedeljek, 17. aprila v Novem mestu; Torek, 18. aprila v Žužemberku; Sreda, 19. aprila v St. Jerneju; Četrtek, 20. aprila v Skocjanu. Ti sejmi bodo vsak mesec in sicer: prvi ponedeljek v mesecu v Novem mestu;

prvi torek v mesecu v Žužemberku, prvo sredo v mesecu v St. Jerneju; prvi četrtek v mesecu v Skocjanu.

Izvršni odbor Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto Poverjenišvo za kmetijstvo

NAROČNIKI!

Današnji številki prilagamo čekovne položnice. Poravnajte naročnino za leto 1950. Kdor je časopis že plačal, naj položnico shrani.

Celoletna naročnina je 100 din

Polletna naročnina je 50 din

Cetrletna naročnina je 25 din

Fizikultura in šport

OKRAJNO PRVENSTVO V POMLADANSKEM KROSU

V nedeljo, dne 2. t. m., se je vršilo v St. Petru na Dolenjskem, okrajno prvenstvo v pomladanskem krosu za okraj Novo mesto.

Zadnje dneve, so se vršila po vsem našem okraju tekmovanja v krosu, tako da so se na prvenstvu zbrali res najboljši in tudi dobro pripravljani, kar je bilo možno videti na samem tekmovanju.

Nad petdeset tekmovalcev iz vseh krajev našega okraja se je javilo na štartu, prisotni so bili tudi najboljši tekači iz obdelovalnih zadrug.

Ob igranju zvočnikov, so se skupine spuščale s štarta. Skupine starih in mladih so se hitro menjavale.

Proge so bile dobro izbrane, prav tipične za kros. Kmetje so ob poti z zanimanjem opazovali tekače s številkami na prsih. Šele prvi tekači so privabili množice vaščanov na cilj; ti so se kmalu pričeli zanimati za borbo tekmovalcev pred ciljem.

Tekmovanje se je hitro odvijalo in kmalu zaključilo, kar je največja zasluga sodniškega zbora, ki je v redu opravil svojo dolžnost.

Po tekmovanju so se na cilju postrojili vsi tekmovalci in zastopnik Okrajnega telo-

vadnega odbora je spregovoril nekaj besed. Vsi trije prvi v vsaki skupini, so prejeli lepa praktična darila.

Telovadno društvo St. Peter je odlično izvedlo to tekmovanje in dokazalo, da je eno najboljših društev našega okraja.

Okrajni telovadni odbor, si je zaadal nalogo, da bo v bodoče spomladi in jeseni, vedno organiziral prvenstvo v krosu po raznih krajih našega okraja, saj za organizacijo krosa ni težko najti potrebnega prostora. Tako bo kros res postal množična manifestacija naših fizikturnikov.

Skoda, da naši najboljši tekmovalci niso mogli iti na republiško prvenstvo v krosu, ki se je istočasno vršilo v Ljubljani. To prvenstvo je bilo prvotno za teden dni kasneje postavljeno, pa so datum v zadnjem trenutku spremenili. V bodoče se tako ne bo smelo delati, ker s spremembami terminov v zadnjem trenutku, bomo samo škodovali razvoju naše mlade fizikulture.

Najboljši tekmovalci so bili sledeči:

1. Mladinci, mlajši:

1. Mihelčič Marjan, Gimnazija, 4:15;
2. Petre Alojz, Gimnazija, 4:26;
3. Suštar Janez, Kovinarska, 4:41.